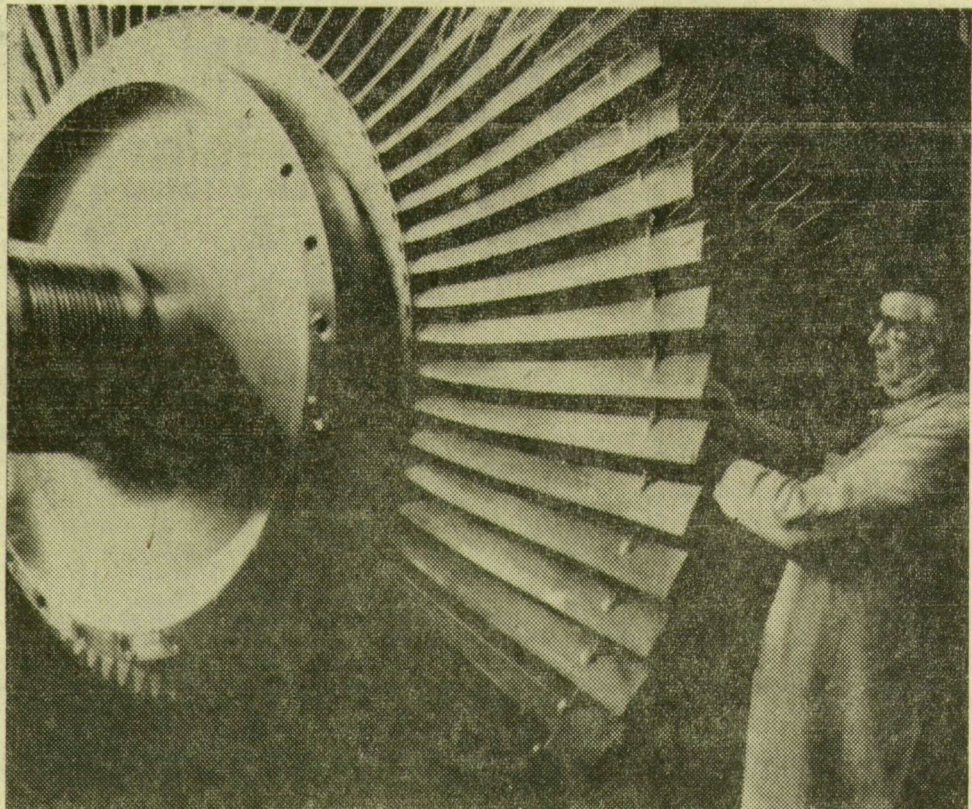

**Turbina
Százhalombattára**

A Láng Gépgyár turbinaszerező csarnokában szerelik a Százhalombattára kerülő 220 megawattos turbinát. Az üzem próbák után a gépóriást április végén szállítják a Duna-menti Hőerőmű Vállalathoz.

Talál szépet, szebbet

Sorozat záró népművészetből

Annyira jó szelek járnak mostanában, hogy nem kell térdig koptatnunk a lábunkat, ha népdalra akarjuk nyitni a fülünket. Odapylunk a rádióhoz, és naponta fülünkbe húzhatjuk a leg-szebbeket. A televíziót hangosan kell mondanunk, ha idevágó műsorait említjük. Többször is végigzongorázta már az országot, és negyedszerre, ötödszörre, huszadszorra is talál szépet és még szebbet. Kínálja magát hanglemezen is a népdal, néhány táskamagnó is átkeresztelkedett más hitű társainak a vallásából, és a hangos muzsika helyett hajlított hangú szép dalokat őrizget. Tanítják a népdalt óvodában, iskolában — mégis támad hiányérzetünk.

Sok iskolát végzett embertől hallottam egyszer: annyi népdalt ismer, többet, mint akárhány lakodalmat szolgált tengeres vagy dudás, de alkalma még nem volt rá, hogy szembeüljön szentesi kubikkossal, csongrádi asztalos-sal, bokrosi parasztemberrel, kocsisal, hagymással, halással, juhással. Ilyen élményben egyre szegényebbek vagyunk. Régióta nemcsak a városi ember, de a falusi is. Azért indította leltározó népművészeti sorozatát a Bartók Béla Művelődési Központ, hogy ezt a találkozást segítse.

Leltározni akartak a műsor szervezői, számba venni mindazt, ami a Tisza partján termelt, és itt él most is. Nem gyűjteni akartak, nem is vadásztak ritkaságokra, hiszen vannak kutatók, akik azt állítják, minden begyűjthető múzeumba vittek már. Csak a találkozást akarták szolgálni a népdal kedvelői és a népdal továbbadói között. Örömmel mondhatjuk a sorozat végén, hogy a leltár nem sikerült. Sokkal többen vannak, akik élményt tudnak adni csoportos találkozás alkalmával is, mint amennyit élő műsorban élő lehet sorakoztatni. Nem vadásztak soha nem

hallott dalokra, minden tudományos, vagy annak látszó magyarázatot is kerültek. Letettek a nyakig begombolt, „elegáns”, mindig ke-rek műsor szándékáról is. Régi szöveggyűjtemények láttán sokszor sóhajtottunk: de kar, hogy a dallamot nem jegyezték föl! Dallam és szöveg egysége a népdal. Még még valami: a vele élő népe. A sorozat résztvevői nemcsak énekeltek tehát, nemcsak táncoltak vagy mesét mondtak, hanem beszéltek magukról, munkájukról, életükről, az egész világról, de soha nem hideg előadás-sal. A csongrádi halász, Ürmös János bele se kezdett egyetlen dalba se, de amit mondott, élmény volt. Szépen beszélt, tisztán, megszóva élettel, humorral. A mesterségéről akarták kérde-zni, meg arról, hogyan főzött négykilós pontyból ebédet magának. Ahogy megszólalt, bevett mindenkit a lakikba, és vitte limányokba, forgókba, tükröz-víz-re, éjszakába. A szép beszédnek ne lenne helye egy műsorban?

A sorozat legelején elismert, kitüntetett népművészek mutatkoztak be, utána Csongrád tájáról jöttek. Ma-kó környékéről a másik alkalommal. Erdemes volt kez-zet nyújtani Pitvarosra is: a három szlovák asszony szép énekét úgy hallgattuk, mintha a miénk volna. Citera, tengerő, klarinét, lakodalmi rezes, tápói furulya — ki tudná sorolni, milyen hangszer játszott ezekben a műsorokban? Mindegyik újabb és újabb meggyőző-déssel tett gazdagabbá ben-nünket, de összefogható egy mondatba valamennyi: a népművészet továbbító közege eleven áramlás. A befo-gadók pedig a legszegényebb szervező propagandát is mellőzve, meg tudnak tölteni egy hatalmasra szabott nagytermet.

Mi volt a legnagyobb öröm a sorozat eddigi elő-adásaiban? A közreműkö-

dóknek talán az, hogy szü-netben sokkal többet dolgoztak, mint műsor közben. A befejezhetetlent rendezői erőszakkal sikerült ugyan befejezni, de félóra vagy másfél még kellett ráadásnak, hogy az utolsó érdeklődőtől is elbúcsúzhassanak dalosaink, táncosaink, beszélőink. Mindenkeppen említenünk kell, hogy nem csoportok szere-szemléje volt az „Élő népművészet a Tisza partján” sorozat. Nem a nagyhírű Páva-körök bemutatója. Biztosan szükség lenne ilyenre is, de a rendezők oda akartak visszanyúlni, ahonnan e körök is táplálkoznak, ha jól értelmezik szerepüket.

Vásárhely, Deszk, Tápé, Sándorfalva, Balástya, Rósz-ke neve szerepel a sorozat máj, kedden este 7 órakor kezdődő műsorában. Pipacsi-nál, csontfaragó, bocskor-ban kólót járó, szép dalokat éneklő, citerás, rajzoló és juhász ígérte, hogy beszegi az ilyenfajta találkozások végét. Számíthatunk egy lakodalmi rezesbandára is. Azokat hívta most is a művelő-dési központ, akik nem pódiumon szokták előadni a nép művészeit, hanem ott segítik tovább élni, ahol született. Szép kötelességünk a nemzetiségi népművészet ápolása is — a magunk gazdagságát is őrizzük vele —, most a deszkiek hoznak kóstolót belőle.

H. D.

Vöröskatonák útján

Megyei Ifjú Gárda rajverseny Csongrádon

Vasárnap rendezték meg a már évek óta Csongrádon lebonyolításra kerülő „Vöröskatonák útján” elnevezésű megyei Ifjú Gárda rajversenyt. A Csongrádra érkező fiatalokat Oláh Ferenc, a városi KISZ-bizottság titkára üdvözölte, majd a résztvevő kilenc férfi- és nőicsapat összetett versenyében a következő sorrend alakult ki:

Első helyen végzett a vásárhelyi ifjúgárdisták csapata, akik sorrendben harmadszor aratott győzelmeikkel végleg elnyerték a vándor-

Brigádmozgalom és demokratizmus

Olvasom a városi pártbizottság egyik jelentésében, hogy Szegeden is föllendülőben vannak a termelési mozgalmak. Jóllehet, ez a megállapítás kissé szokványosnak hangzik, hiszen több esztendő óta töretlen fejlődést tükröz, mégis rendkívül fontos, mondhatnánk, létfontosságú tényekre irányítja a figyelmet: a szocialista építőmunka közösségi jellegére, gazdasági fejlődésünk egyre szélesedő társadalmi bázisára. S amikor ez a jelentés azt is tudatja, hogy Szegeden csupán a jelentősebb üzemekben ma már több mint tízezer dolgoznak szocialista brigádokban, ezenkívül a közlekedésben, a kereskedelemben, a mezőgazdaságban is tovább terjed ez a egyszerű mozgalom, jogosan gondolhatunk arra: a termelés hatékonyságán túlmenően arról is szó van, hogy a munkások egyre jobban érzik magukat munkahelyükön. Megalapozottnak, reálisnak, tehát igaznak érzem azt a megállapítást, hogy „a szocialista brigádok az üzemi demokrácia fontos tényezőivé válnak, rajtuk keresztül megvalósulhat a brigádtagok közvetlen részvétele a vállalat irányításában és ellenőrzésében”.

Tudom, néhány ipari szövetkezetben vagy állami üzemben még manapság is inkább hangzatos frázisokkal, különféle kimutatásokkal, terjedelmes jelentésekkel próbálják helyettesíteni a valóságos munkaversenyt és brigádmozgalmat. Nem újság számomra az sem, hogy a brigádok lendületét, kezdeményező-készségét nem csupán és kizárólagosan a szocialista öntudat okozza, hanem jócskán belejátszik abba az anyagi érdekelttség is. Ez azonban korántsem hiba. A párt a X. kongresszuson is aláhúzta: „Az élen járó dolgozók, a nagyobb teljesítményt nyújtó szocialista brigádok, a törzsgárdatagok fokozottabb erkölcsi és anyagi megbecsülésben részesüljenek.” Ezt nem lehet félreérteni. Az a lényeg, hogy a sok száz szocialista brigád túlnyomó többsége sem valamilyen felsőbb nyomásra, hanem lent, a műhelyekben jött létre, többszöri megbeszélések, kisebb-nagyobb viták és alapos megfontolások következtében. Csakis ilyen önkéntes brigádok segítségével lehetett például a textilművek szövődéjében is elérni, hogy az első osztályú termékek részaránya a két évvel ezelőtti 31 százalékról 91 százalékra növekedett, illetve, hogy a húsipari vállalatnál és a kábelgyárban minimálisra szorítsák le az anyag- és energiaköltséget.

Sok-sok tapasztalat bizonyítja, hogy az úgynevezett kirakatbrigádokkal soha nem lehet olyan eredményeket produkálni, amelyek jelentősen segítenék a népgazdaság, az üzem, vagy az üzem dolgozóinak érdekeit, s amelyek által ténylegesen beleszólhatnának a vállalatvezetésbe. Ellenben, azok a szocialista brigádok, amelyeknek

tagjai tudatosan vállalnak és végeznek el a vállalat, vagy a szövetkezet érdekeihez közvetlenül kapcsolódó feladatokat, állandóan érezhetik, hogy valóban otthon vannak a gyárban, büszkén vállalhatják, hogy a vezető osztályhoz tartoznak. Minderki tudja: Szegeden is az ilyen szocialista brigádtagok vannak túlnyomó többségben, s rájuk mindenkor támaszkodni lehet, akár a legnehezebb problémák megoldásában is. Ezért érdemes ezeknek a brigádoknak továbbra is messzemenő támogatást nyújtani. Ahogyan a párt Központi Bizottságának legutóbbi ülésén elfogadott irányelvek is hangsúlyozták: „Tudatosan arra kell törekedni, hogy a munkában kiemelkedő munkások egyszersmind közéleti emberré is váljanak, szavuknak súlya legyen, s közéleti fórumokon is mind gyakrabban nyilvánítsanak véleményt üzemük, az ország és a világ kérdéseiről.” Az ilyen tudatos tevékenység és törekvés közvetlenül is érdeke a vállalatok vezetőinek, pártszervezeteinek — mondotta egyszer a paprikafeldolgozó vállalat igazgatója —, hiszen a munkásokra építő politika révén a legkilátástalanabb helyzeten is úrrá tudunk lenni, könnyebben érhetjük el kitűzött céljainkat.

Nagyon gyakran kitűnnek helytállásban, példaadásban az ifjúmunkások, akik — ha olykor kevesebb tapasztalattal is bírnak — mindig többre, jobbra törekszenek, és az erejük szinte kifogyhatatlan. A szegedi üzemekben tavaly több mint négyezer fiatal vett részt kommunista műszakokban. Több vállalatnál kiemelkedő jelentőségű a gazdasági feladatok gyorsabb megvalósításáért szervezett KISZ-védnökség. Újabb lendületet adott a munkaversenynek az a határozat is, amelyet a Szeged városi pártbizottság hozott hazánk és városunk fölszabadulása 30. évfordulójának megünnepléséről. Már az ismertetést követő napokban 86 különféle üzemben dolgoztak ki följajánlásokat az évforduló tiszteletére, kommunista műszakokat szerveztek például a Tabán utcai 100 férőhelyes óvoda építéséhez.

Túlzás nélkül elmondhatjuk, a szocialista brigádoknak, a dolgukat tudatosan jól végző munkásoknak is jelentős-résük van abban, hogy „Szeged lakosságának gondolkodását, világnézetének alakulását már szocialista vonások jellemzik”. Természetesen még mindig sok a tennivaló, hogy a főntebb jelzett problémákat megoldhassuk. A szocialista brigádmozgalomnak ma is számottevő tartalékai vannak, amelyeket föltárva, egyre több munkásnak növekedhet az osztályöntudata, s szólhat bele hatékonyan az üzem irányításába.

F. N. I.

Új fölfedezések küszöbén a rákkutatás

Az egészségügyi világszervezet vezérigazgató-helyettesének nyilatkozata

Vasárnap elutazott Magyarországról S. A. Pavlov, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) vezérigazgató-helyettese, aki dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter meghívására feleségével egy

hetet töltött hazánkban. Elutazása előtt a következő nyilatkozatot adta:

Magyarország a világszervezet megalakulása óta igen hatékony szerepet vállalt az egészségügyi nemzetközi munkájában. A világszervezet genfi székhelyén is sok magyar szakember tevékenykedik eredményesen a nemzetközi együttműködés keretében. Tudásuk és a szocialista egészségügy terén végzett munkájuk, tapasztalataik igen nagy hatással vannak különösen a fejlődő országok szakembereire. Nemzetközi szervezetünk eddig a legnagyobb figyelmet a fertőző betegségek problémáinak megoldására és a rákkutatásra fordította.

Nekem, mint önkölö-gusnak és a világszervezet egyik vezetőjének egyik fő feladatam a rákkutatás, a rosszindulatú daganatok hatékonyabb gyógyításának megszervezése. Küldetésem egyik célja is ez: hogy kialakítsuk egy hosszú lejáratú nemzetközi egyezmény keretét. Olyan közös metodikát, összehangolt módszereket dolgozzunk ki, amelyek alapján — egy közös

nyelv” közös kódrendszer segítségével — lehetővé tegyük a különböző országok kutatási eredményeinek összehasonlítását. Ebben a munkában igen nagy segítséget nyújtott a világszervezetnek a téma egyik ki-váló magyar szakértője, Eckhardt professzor is, akinek intézetét, az Országos Onkológiai Központot alkal-mam nyílt meglátogatni.

A rákra vonatkozó alap-kutatások középpontjában jelenleg az a kérdés áll, hogy milyen hatással van a külső környezet a rák előfordulá-sának gyakoriságára. Emellett a rák felismerésének és kezelési módszereinek tökéletesítése a másik legfonto-sabb feladat, s ebben a munkában az egyes országok mellett Magyarország is tevékenyen részt vesz.

Az eddigi kutatások eredményei alapján igen biztatóak a kilátások. A jelek szerint olyan fölfedezések küszöbén állunk, amelyek alapjaiban megváltoztathatják a rák diagnosztikájára és kezelésére vonatkozó eddigi módszereinket és szemléletünket — mondotta befejezésül S. A. Pavlov. (MTI)

Környezetvédelem

Dr. Hans Riechelt, az NDK Minisztertanácsának elnökhelyettese, környezetvédelmi és vízgazdálkodásügyi miniszter vezetésével hétfőn delegáció érkezett hazánkba. Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter hivatalában fogadta az NDK küldöttségének vezetőjét, majd megkezdődtek a delegációk tárgyalásai.